

Hoe betrekken we de vaders?

Aandacht voor vaderschap in de hulpverlening

Hoewel hulpverleners overtuigd zijn van het belang van vaders bij de opvoeding van hun kinderen, ondersteunen zij in de praktijk vaker moeders. Dit artikel beschrijft het hulpaanbod in een project voor ouders onder de 24 jaar, en de wijze waarop professionals vaders daarbij betrekken. 'Vaders lijken slechts te mogen aansluiten.'

● **Marijke Sniekers, Lieke Tillmann, Simone Knops, Wim Goossens en Sabrina Keinemans**

Over de auteurs

Dr. M. Sniekers, L. Tillmann, MSc, en W. Goossens, beiden docent-onderzoeker Lectoraat Sociale Integratie en de opleiding Sociaal Werk, Zuyd Hogeschool. S. Knops, MSc, gedragswetenschapper en projectleider JOP, gemeente Heerlen. Dr. S. Keinemans, lector Sociale Integratie bij Zuyd Hogeschool. E: marijke.sniewkers@zuyd.nl

Trefwoorden

jonge vaders, vaderschap, ouderschap, jeugdhulpverlening

Nederland kent een sterke moederschapscultuur. Bij heterokoppels worden zorgtaken automatisch aan vrouwen toegeschreven (Harthoorn 2019; Van den Berg en Duyvendak 2012) en als het gaat om (opvoedings)ondersteuning fungeren moeders als eerste aanspreekpunt. Om dit patroon te doorbreken en zowel jonge moeders als vaders te ondersteunen verantwoordelijkheid te dragen voor de zorg en opvoeding van hun kinderen is in

de regio Parkstad een actie-onderzoek opgezet. Het Jonge Ouders Project (JOP), een integraal samenwerkingsverband in de gemeente Heerlen, werkt hiervoor samen met Zuyd Hogeschool. Dit artikel beschrijft het ondersteuningsaanbod in die regio aan jonge, vaak kwetsbare ouders, en meer in het bijzonder, de aandacht voor jonge vaders.

In 2020 waren er in Nederland 4092 mannen tot 25 jaar met kinderen, waarvan 269 tiener-vaders (CBS 2022). Deze aantallen liggen in werkelijkheid hoger,

Foto: Aleid Denier van der Gon
Deze afbeelding is illustratief

omdat dit vaders zijn van wie het vaderschap geregistreerd is. Niet alle vaders hebben hun kind juridisch erkend, of hebben ouderlijk gezag, dit geldt zeker voor jonge vaders. Terwijl voor jonge moeders het professionele ondersteuningsaanbod omvangrijk is, is het aanbod dat is gericht op jonge vaders, hun ondersteuningsbehoefte en hun vaderschapservaringen beperkt. (Jansma en Sondejker 2019). Een klein aantal organisaties en initiatieven breekt een lans voor vaders en vaderschap. Een onterechte aanname is

dat hulpverlening voor (jonge) moeders ook vanzelfsprekend passend is voor (jonge) vaders (Borman 2022).

Het aanbod specifiek voor jonge vaders blijkt nihil

Het aanbod voor jonge vaders

Het Jonge Ouders Project biedt integrale, laagdrempelige en intensieve ondersteuning in de thuissituatie van de jonge ouder op alle levensgebieden. De methode is gebaseerd op de zogeheten presentiebenadering, waarbij professionals vanuit de leefwereld van de ouders aansluiten bij wat ouders nodig hebben (Baart 2011) en zo hun veerkracht versterken. Uit de analyse van JOP-documenten blijkt dat het ondersteuningsaanbod specifiek gericht op jonge vaders nihil is. Er is wel aanbod voor ouders geformuleerd en ook voor jonge ouders, waarbij enkele keren over moeders en vaders apart geschreven wordt.

Instrumenten die JOP-professionals hanteren, spreken over ouders of stellen moeder centraal en voegen enkele vragen aan moeder over vader toe. Sommige documenten verwijzen naar

aanbod buiten het JOP, vanuit de jeugdgezondheidszorg. Denk hierbij aan Stevig Ouderschap, VoorZorg, TopMama en Ooievaarsmoeders; allemaal vooral gericht op moeders. Eén document stelt dat professionals ‘verbinding proberen te leggen met de vaders’ om ze ‘onderdeel te laten zijn in het leven van het jonge kind’. Dat men verbinding legt met moeder en háár onderdeel van het leven van het jonge kind laat zijn, wordt niet expliciet benoemd, waardoor geen sprake van gelijkwaardigheid lijkt te zijn. Hoewel specifieke behoeften van moeders en interventies voor hen wel beschreven staan, is dit voor vaders niet het geval. Ondanks dat beschreven staat dat vaders even belangrijk zijn als moeders en dat vaders onlosmakelijk verbonden zijn met het kind, lijken vaders slechts te mogen aansluiten: ‘de interventies richting de moeders bieden daarom ook ruimte voor verzorging en opvoeding door de vader’. Vaderbetrokkenheid lijkt bij de opvoeding ‘extra kansen’ voor het kind te bieden, waar die van moeder vanzelfsprekend is.

Beren op de weg

De interviews tonen dat de JOP-professionals steeds meer doordrongen zijn van het belang van het betrekken van (jonge) vaders in de hulpverlening. Een professional zegt: “Aan het begin van mijn carrière vond ik het misschien soms wel gemakkelijk dat die vader uit beeld was, want dan hoefde ik daar niks mee.” Zij zien het belang van gelijkwaardig ouderschap van vader en moeder: “Die vader is onlosmakelijk verbonden met het kind en is mega belangrijk. Het kindje is alleen niet uit de vader geboren, maar dat is het enige verschil”. Desondanks blijkt het in de praktijk moeilijk vaders als

volwaardige opvoeder te betrekken in het hulpverleningsproces. “Er is werk aan de winkel als het gaat over vaders. Vooral bij jonge vaders is veel te winnen.”

Een van de belemmeringen om de jonge vader in beeld te krijgen, is volgens de JOP-professionals de woonsituatie. Wanneer ouders niet samenwonen en het hoofdverblijf van het kind bij moeder is, wordt de hulpverlening aan jonge vaders te snel vergeten. Aangezien het praktisch gezien lastiger is de jonge vader te benaderen, zetten professionals in op de moeder-kindrelatie. Een andere belemmering is wanneer de jonge moeder volgens het traditionele genderrolpatroon thuis zit en voor de

Moeders zijn vanzelfsprekend; vaders bieden ‘extra kans’

kinderen zorgt en de vader buitenshuis fulltime werkt – wat vaak het geval is. “Als ik afspraken maak, kijk ik of vader niet werkt. Ik kan ook van moeder horen hoe hij het doet, maar hij doet het misschien anders en dat kan ook goed zijn. In negen van de tien gezinnen werkt de man, dus dan proberen we ‘s avonds iets te plannen.”

JOP-professionals blijken ook de juridische status als een belemmering te zien. Dit betreft vaders die geen gezag over hun kind hebben, het kind niet hebben erkend of wanneer dit voor professionals onduidelijk is. Het belang van vader, ongeacht zijn juridische status, staat voor professionals

buiten kijf: “Het is voor een kind niet interessant of een vader gezag heeft of het kind erkend heeft. Hij is de vader en dus is het belangrijk dat hij deel uitmaakt van het leven van het kind. Daar ligt voor ons nog een grote uitdaging.” Juridische zaken zijn complex, en professionals zijn nog handelingsverlegen op dit vlak. Wat zijn bijvoorbeeld de rechten van vaders? En wat zijn de gevolgen voor het professioneel handelen?

Een laatste belemmering betreft een relationeel aspect. Dit speelt een rol wanneer de jonge moeder niet wil dat de vader een rol speelt in het leven van een kind. Professionals vinden het lastig die wens van moeder te negeren, zeker als de vader niet op de hoogte is van de zwangerschap of niet weet dat hij vader is. Professionals worstelen hiermee, “[...] want als een moeder aangeeft niet te willen dat de vader een rol heeft, wordt het heel moeilijk. Wat kunnen we daarmee?” Professionals bevinden zich in een spagaat als de relatie tussen ouders slecht is. Ze willen het vertrouwen van de moeder niet verliezen, maar ook contact leggen met de vader.

Drie professionele oriëntaties

Uit de interviews, logboeken en documentanalyse zijn drie verschillende professionele oriëntaties geïdentificeerd. Deze laten zien op wie de JOP-professionals zich primair richten en hoe zij dit doen: gerichtheid op de vader (1), op het kind (2) en op de moeder (3). Deze oriëntaties sluiten elkaar niet uit en zijn contextafhankelijk.

1) Hoewel in de meeste documenten van de betrokken hulpverleningsorganisaties vaders geen expliciete plek hebben, wordt hij in enkele documenten wel genoemd. Uit de interviews en logboeken

Moeders én vaders ondersteunen

In de regio Parkstad, met Heerlen als centrumgemeente, wonen relatief veel jonge moeders (CBS 2019). Het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt is aanzienlijk hoger dan elders in Nederland (Geijtenbeek et al. 2019). Een van de factoren voor een verhoogde instroom in de jeugdhulpverlening is de afwezigheid van de (juridische) vader in het huishouden (CBS 2019). De resultaten in dit artikel komen voort uit de analyse van visie- en methodiekdocumenten van de JOP-partnerorganisaties, interviews met JOP-professionals en logboeken van JOP-professionals voor het actie-onderzoeksproject 'Integrale begeleiding van jonge ouders in Heerlen'. Het doel is het ondersteuningsaanbod van het JOP versterken en passend maken voor jonge moeders én vaders, ongeacht de juridische status van de vader en woonsituatie van vader en moeder. Actieonderzoek draait onder andere om gezamenlijke creatie van kennis en acties die partners ondernemen tijdens het onderzoek om een bestaande situatie te veranderen (Van Lieshout et al. 2017). Ga voor meer informatie over het onderzoeksproject naar KAPonline.nl.

blijkt dat JOP-professionals zeker georiënteerd zijn op vaders, zoals de rechten van een vader die zijn kind niet heeft erkend of geen gezag heeft. Een professional vindt het belangrijk "om mensen daar bewuster van te maken, maar ook meer kennis over te brengen over de rechten van een vader". Professionals bemiddelen ook wanneer de verhouding tussen de vader en moeder verstoord is: "Vader heeft de relatie met de moeder verbroken en sindsdien ziet hij zijn kind nauwelijks. In het gesprek geeft deze vader allerlei negatieve ervaringen aan over de moeder. Bij doorvragen blijkt dat hij vooral zijn kind mist en hoopt dat ik een rol kan spelen hierin." Professionals die vader-georiënteerd zijn, ondersteunen de vader in zijn besef van verantwoordelijkheid tegenover het kind. Ze voeren het gesprek over het verblijf en een omgangsregeling voor het kind en doen dus

wat nodig is om vaders zich gezien en gehoord te laten voelen.

2) De ontwikkeling en veiligheid van het kind staan voorop. Zo zegt een professional: "Wat is nu het belang van het kind?" en een andere schrijft: "Is dit kind echt veilig?" Een kind-georiënteerde professional toont het dominant pedagogisch perspectief waarin ouderschap in dienst staat van het kind. Professionals werken met de jonge ouders, opdat zij inzicht in hun kind krijgen. Zo schrijft een professional dat "hun emotie op ex-partner-niveau het belang van hun kind niet in de weg stond. Door deze aanpak kan dit kind contact hebben met beide ouders." Kind-georiënteerde professionals denken ook in termen van de rechten van het kind, namelijk dat een kind recht heeft op contact met beide ouders.

3) Een derde oriëntatie is gericht op de moeder. De documenten

spreken regelmatig over (jonge) ouders, maar de primaire focus lijkt op moeders te liggen. Dit komt overeen met een professional die opmerkt dat het in de hulpverlening vaak om moeders (en hun kind) draait. Wat kan meespelen is dat de meeste professionals vrouw zijn (20 van de 22) en zich wellicht eerder met moeder identificeren. Professionals die moeder-georiënteerd zijn, ondersteunen in de eerste plaats moeder in het opvoeden van en zorgen voor haar kind in de vorm van praktische hulp en tips. Ze doen dit door moeder erkenning te geven en uitdagingen in het opvoedingsproces te normaliseren, bijvoorbeeld door te zeggen dat 'opvoeden pittig is en mag zijn' en dat 'niemand perfect is'. In de tweede plaats ondersteunen ze de moeder in het betrekken van het sociaal netwerk rond het gezin. Professionals bespreken met moeder wat zij nodig heeft en werken ook vanuit de vraag 'hoe kan de vader de moeder ondersteunen?' Een professional schrijft: "Ik wil moeder uit haar isolement krijgen." Zo staat moeder er niet alleen voor in de opvoeding wanneer vader en moeder uit elkaar zijn, of in een relatie waarbij vader buitenshuis werkt en moeder thuis voor het kind zorgt.

Verschillen in attitude

Ook de attitude van JOP-professionals tegenover moeders en vaders, belangrijk in de hulpverlening, blijkt te verschillen. Interviews en logboeken tonen dat sommige professionals beide ouders op dezelfde wijze benaderen, andere hanteren verschillende manieren. Bij de eerste attitude, afgeleid uit tien logboeken en twee interviews, maken JOP-professionals bijvoorbeeld geen onderscheid in de

Foto: Aleid Denier van der Gon
Deze afbeelding is illustratief

manier waarop ze contact leggen. Ze benaderen alletwee met open, transparante en niet-oordelende houding: *“Beide kanten zijn belangrijk. Ik oordeel niet. Ik vraag door. Ik ga ervan uit dat iedereen het beste voor heeft met het kind.”* Ieders waarden zijn belangrijk, en er is een systemische, holistische aanpak. Professionals proberen het grote verhaal te zien, waarin *“het een niet los gezien kan worden van het ander”*. Ze verbinden vanuit deze houding het gedrag en de emoties van moeder, vader en kind.

De andere attitude, afgeleid uit twee logboeken en drie interviews, behelst het verschillend benaderen van vaders en moeders. Typerend is allereerst de veronderstelling dat vader meer aandacht nodig heeft, omdat moeder en kind als vanzelfsprekend bij elkaar horen. Vanuit deze veronderstelling is extra tijd en energie nodig in het contact met de vader, want *“de vader moet overtuigd zijn dat hij echt nodig en belangrijk is”*. Dit toont een aanname dat vaders zichzelf onbelangrijk en onnodig vinden. Tekenend voor deze houding is de onmogelijkheid tot een gelijke benadering, maar de wens om dit wel te doen. Bij een verstoorde

relatie tussen de vader en moeder of wanneer emoties meespelen, is het *“knelpunt vooral de communicatie in gezamenlijkheid. Ik zou meer samen willen communiceren met de ouders in plaats van apart van elkaar.”* Gelijke benadering betekent voor de professionals (behalve gezamenlijk communiceren) met moeder en vader een gelijkwaardige basis opbouwen en reflectie en spiegelen van gedrag bewerkstelligen. Als laatste kenmerkt deze attitude zich doordat professionals verschillende behoeften en hulpvragen van vaders en moeders identificeren. Professionals signaleren dat de moeders de behoefte hebben om onzekerheid en emoties te kunnen delen en dat de vaders een praktische ondersteuning wensen en met acties/taken aan de slag

Het belang van vader staat vast; de praktijk is weerbarstig

willen. Vandaar dat volgens professionals verschillende benaderingen nodig zijn.

Handelingsstrategieën om vaders te betrekken

De manier waarop JOP-professionals jonge vaders betrekken, hebben we ingedeeld in twee handelingsstrategieën: 1) betrekken bij het *hulpverleningsproces* en 2) betrekken bij de *opvoeding*.

De eerste strategie kenmerkt zich door creatief en flexibel zijn in het contact leggen met vaders, opdat vaders het gevoel krijgen dat het ook om hen gaat. Dit varieert van 's avonds op de voetbalclub afspreken tot *out-of-the-box* denken zoals een podcast, filmpje of rap maken. Vaders betrekken die een verstoorde relatie met moeder hebben, betekent investeren in de samenwerking met moeder en een vertrouwensband opbouwen met haar, zelfs als dit inhoudt vader niet meteen te benaderen. Een professional zegt dat ouders pas gaan meebewegen als er een connectie is en zij zich echt gezien voelen. Geduld, transparante communicatie en doorzettingsvermogen zijn daarbij cruciaal. Professionals luisteren oordeelsvrij naar het verhaal van de moeder, haar achtergrond en levenspad, om vervolgens ruimte te kunnen maken voor de vader. Dat betekent dat professionals actief het belang van de vader in het leven van het kind bespreken, bijvoorbeeld middels psycho-educatie. Ze houden hierbij rekening met mogelijk stigma over jeugdzorg en wantrouwen tegenover hulpverleners. Het is soms ook nodig om bij de moeder de angst weg te nemen dat de vader het kind te veel wil zien of zelfs afpakken. Een zienswijze die professionals willen overbrengen is dat je vanuit liefde alles kunt overhebben voor je kind,

maar dat een goede opvoeding ook betekent hulp kunnen accepteren en zorg aan anderen kunnen overlaten.

De tweede strategie richt zich op het vergroten van de vertrouwensband met de vader, communiceren in positieve taal en laagdrempelig contact via bijvoorbeeld appjes. Het betekent oordeelsvrij oog hebben voor het levensverhaal van de vader. Ook sterken professionals de vaders in hun rol als vader en positioneren zij ze als vader. Hierbij bespreken professionals het vaderschap en de verantwoordelijkheden van de vader voor zijn kind, het liefst al tijdens de zwangerschap. Dit omvat het vragen naar de eigen opvoeding en socialisatie, hoe hij de opvoeding wil vormgeven en wat hij daarvoor nodig heeft van moeder en zijn omgeving. Een professional zegt dat vaders zich soms façades optrekken om zich niet te laten kennen. Deze professional zegt dat het positioneren van vader in de maatschappij ook noodzakelijk is door in bredere zin te werken aan de emancipatie van de man en juridische en sociaal-maatschappelijke barrières over moeders als hoofdopvoeders te slechten. Vaders betrekken bij de opvoeding betekent ook vaders activeren om taken op zich te nemen: *“Laat ze ook flesjes maken, luiers verschoneren, het kind in bad doen, met de kinderen iets leuks doen.”* Deze werkwijze hanteren professionals ook in contact met vader én moeder, waarbij moeder de zorgtaken alleen uitvoert. Dit zien professionals als een manier van naast de ouder staan, complimenteren en benadrukken wat goed gaat om dat laatste uit te breiden. Ook stellen professionals in deze strategie het belang van het kind centraal, vanwege de hechtingsrelatie tussen kind en ouder. *“Ik heb*

Actie-onderzoek gericht op jong vaderschap

Het lectoraat Sociale Integratie en de werkplaats Sociaal Domein Zuyd van Zuyd Hogeschool, het Expertiseteam van gemeente Heerlen, zorgaanbieders JENS, Moventis GGZ en 't Prunelleke werken samen met jonge ouders om de ondersteuning aan jonge vaders te verbeteren. Het uitgangspunt hiervoor vormt de methodiek van het Jonge Ouder Project (JOP) in Heerlen (Donckers, n.d.). De onderzoeksmethode is een actieonderzoek, omdat daarbij sprake is van een brede participatie van belanghebbenden in het onderzoeksproces, die al tijdens het onderzoek acties ondernemen om een bestaande situatie te veranderen (Van Lieshout et al. 2017).

Het actieonderzoek bestaat uit vier fasen. De eerste fase, intussen afgerond, was gericht op een verkenning van jong vaderschap vanuit de ervaringen van jonge vaders en van de werkpraktijk van het JOP. De recent afgeronde tweede fase richt zich op het doorontwikkelen van de methodiek en opzetten van een scholingsaanbod voor professionals. De derde fase bestaat uit het werken met de methodiek en volgen van professionals en jonge vaders en moeders hierbij. De vierde fase is bedoeld om te reflecteren op het groepsproces en de producten en om kennis en ervaringen te delen. In dit artikel presenteren wij de resultaten van de eerste fase die voortkomen uit documentanalyse, interviews en logboeken.

Het onderzoek ging als volgt in zijn werk. De onderzoekers hebben eerst bij de JOP-professionals documenten opgevraagd met daarin de missie, visie, doelen, plannen, methodieken en werkwijzen van de organisaties ($n = 28$). Hieruit is een selectie van zestien documenten gemaakt, waarin bovenstaande onderwerpen beschreven stonden in relatie tot jonge ouders, jonge moeders of jonge vaders. Twee organisaties hebben geen visiedocument gestuurd. Op hun websites is naar de betreffende informatie gezocht. In totaal zijn vier visiedocumenten, zeven methodiek- of werkwijzedocumenten, twee evaluatie- of kwaliteitszorgdocumenten, vijf actie- of projectplannen geanalyseerd ($n = 18$).

Een getrainde onderzoeker hield vervolgens tien semigestructureerde interviews met JOP-professionals over topics als werken met jonge moeders en vaders, methodisch werken, normatieve en beleidscontext en theoretische basis. Deze professionals zijn lid van een leergemeenschap die eens per maand samenkomt voor casuïstiekbespreking, intervisie, projectbespreking en -activiteiten. Deze leergemeenschap bestaat uit 22 professionals (twintig vrouwen, twee mannen), van wie er tien geïnterviewd zijn (negen vrouwen en één man), naar rato van de verdeling per organisatie in de leergemeenschap.

Als laatste hebben JOP-professionals retrospectief elf logboeken ingevuld over een werkdag waarop ze een jonge vader (en moeder) hebben begeleid, op basis van vragen over hun activiteiten, werkwijze, attitude en overwegingen. De interviews zijn getranscribeerd. Alle data zijn gecodeerd in Atlas.ti. Twee onderzoekers en een professional die zijn getraind als co-onderzoeker hebben de data geanalyseerd. De tussentijdse resultaten zijn regelmatig voorgelegd voor feedback aan de leergemeenschap en andere stakeholders in het project. Deze informatie is genotuleerd en verwerkt in de verdere analyse.

De resultaten worden gebruikt voor de doorontwikkeling van de JOP-methodiek.

uitgesproken dat we het belang van het kind voorop moeten zetten en dat dit soms moeilijk kan zijn door emoties op ex-partner niveau.” Dit zet in op partnerschap om als (ex-) partners samen de gezondheid en veiligheid van het kind voorop te stellen.

Discussie

Hoewel hulpverleners zich steeds meer bewust zijn van het belang en de rol van de – in dit geval jonge – vader in de hulpverlening en JOP-professionals ook aandacht voor vaders hebben, blijkt dat ernaar handelen in de praktijk geen vanzelfsprekendheid is. In de regio Parkstad zijn onvoldoende ondersteuningsactiviteiten die aansluiten bij de behoeften en wensen van jonge vaders. Duidelijke instrumenten, methodieken, missie of visie expliciet gericht op vaders ontbreken. Bovendien zijn de meeste professionals vrouw. Professionals ervaren handelingsverlegenheid en handelen volgens hun eigen referentiekader. Dit referentiekader is mede gesocialiseerd vanuit de dominante moederschapscultuur (Sniekers 2020; Harthoorn 2019). Deze is gebaseerd op een heteronormatieve gezinssituatie, die daarmee gehandhaafd blijft, zij het onbewust en onbedoeld. De term ‘(jonge) ouders’ lijkt inclusief, maar onderzoek toont dat het woord in de Nederlandse cultuur vooral wordt opgevat als ‘moeders’

Wat doe je als vader voltijds werkt? Mee naar voetbal?

(Borman 2022). Om het normenpatroon te doorbreken, is het dus nodig om in documenten en werkpraktijken niet alle ouders over een kam te scheren en te spreken over moeders, vaders en non-binaire ouders.

Ook ervaren professionals belemmeringen in het benaderen van jonge vaders, met name wanneer het kind bij moeder woont, er onduidelijkheden bestaan over de juridische status of wanneer moeder niet wil dat vader contact heeft met het kind. De JOP-professionals zetten in op vertrouwen van moeder om zo vader te bereiken. Moeders vervullen een poortwachtersrol en kunnen de betrokkenheid van vader bij het kind aanmoedigen of juist tegenhouden (Keizer 2016). Onze resultaten tonen dat deze poortwachtersrol handelingsverlegenheid van professionals verhoogt. Om hun expertise te versterken, zijn vader-gerichte methodieken en training van professionals nodig.

De drie oriëntaties, gericht op vader, moeder en kind, tonen een pedagogisch uitgangspunt. Het opvoederschap van ouders lijkt centraal te staan *vanuit het belang van het kind*. Dat kinderen recht hebben op contact met ouders zien professionals als vanzelfsprekend. Echter, de behoeften en wensen van ouders vanuit alleen hun ouderschap, ongeacht hoe groot de rol als opvoeder is, krijgen onvoldoende aandacht. Het is van belang om de identiteit van de (jonge) ouder als opvoeder én ouder te bespreken. Werken vanuit de ouderschapstheorie zou een betere balans geven om vanuit het kind- én ouderperspectief te handelen (Van der Pas 2016), waarbij onderscheid moet worden gemaakt tussen de identiteiten van vader en moeder.

Ondanks de verschillende strategieën om jonge vaders te betrekken, benaderen professionals jonge vaders onvoldoende vanzelfsprekend als actieve opvoeder of als ouder. Gendernormen spelen hierin mee, bijvoorbeeld dat jonge vaders gewezen moeten worden op hun verantwoordelijkheid en meerwaarde, terwijl jonge moeders vanzelfsprekend als hoofdopvoeder worden gezien, of dat jonge vaders behoefte hebben aan praktische hulp en jonge moeders aan emotionele steun. De attitude om jonge vaders en moeders op gelijke wijze te benaderen vanuit holisme, waarbij ieders waarden worden meegewogen, zou niet de enige moeten zijn. Een attitude die jonge vaders en moeders verschillend benadert, biedt aanknopingspunten. Zo kan ondersteuning worden geboden die aansluit bij de behoeften van vaders: praktisch, laagdrempelig en door vertrouwen, gericht op de identiteit als ouder, ongeacht de juridische status én vanuit de leefwereld van de jonge man die vader is geworden.

Dit onderzoek is mogelijk gemaakt door een subsidie van ZonMW.

Kernreferenties

- Baart, A. (2011). Een theorie van de presentie (5e druk). Utrecht: Lemma.
- Borman, D. (2022). Je eerste 1000 vaderdagen: Praktische adviezen voor betrokken vaders: van zwangerschap tot peuter. Amsterdam: Spectrum.
- Van der Pas, A. (2016). Handboek methodische ouderbegeleiding. Deel 2: Naar een psychologie van Ouderschap. Amsterdam: SWP.

De volledige literatuurlijst is beschikbaar via www.kaponline.nl.